

RAPORTTI

.01.2023

Jakelu

Viite: Keski-Pohjanmaan liiton sisäisen valvonnan ohje 2020

KESKI-POHJANMAAN LIITON SISÄISEN VALVONNAN RAPORTTI VUODELTA 2022

1 Asian tausta

Valtiovarainministeriön yleisohjeen (*SISÄINEN VALVONTA, RISKIENHALLINTA JA SISÄINEN TARKASTUS*) mukaan sisäinen valvonta tarkoittaa talousarvioasetuksen mukaan menettelyjä, joilla varmistetaan talouden ja toiminnan laillisuus ja tuloksellisuus, varojen ja omaisuuden turvaaminen sekä oikeat ja riittävät tiedot viraston ja laitoksen taloudesta ja toiminnasta.

Menettelyt ovat osa ohjaus- ja toimintaprosesseja ja organisointitratkaisuja. Sisäinen valvonta on koko organisaation asia, se varmistaa tavoitteiden ja hyvän hallinnon toteutumisen.

Keski-Pohjanmaan liiton sisäisen valvonnan ohje uusittiin keväällä 2020 ja hyväksyttiin maakuntahallituksessa 15.6.2020 § 59. Sisäisen valvonnan yleisohjeen kohdan 8 mukaan toimialojen päälliköt raportoivat maakuntajohtajalle kirjallisesti kaksi kertaa vuodessa (30.6. ja 31.12. mennessä) havainnoistaan sisäisen valvonnan osalta. Kiireellisiä toimia edellyttävät havainnot on tehtävä viipymättä.

Sisäisen valvonnan ohjeen mukaan maakuntajohtaja antaa vuosittain maakuntahallitukselle raportin sisäisestä valvonnasta, joka pohjautuu päälliköiden raportointeihin ja muihin havaintoihin. Sisäinen valvonta koostuu monista toiminnoista ja tehtävistä, joiden avulla pyritään varmistamaan se, että organisaation tavoitteet tullaan saavuttamaan.

Maakuntahallitus antaa vuosittain toimintakertomuksessa arvion merkittävimmistä riskeistä ja epävarmuustekijöistä, sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä sekä toimenpiteistä havaittujen puutteiden korjaamiseksi.

2 Sisäisen valvonnan arvio Keski-Pohjanmaan liiton toiminnasta vuonna 2022

2.1 Kokonaisarvio

Keski-Pohjanmaan liiton eri toimialojen toiminta vuonna 2022 on perustunut maakuntavaltuuston 29.11.2021 (28 §) hyväksymään toiminta- ja taloussuunnitelmaan.

Yleisarviona vuoden 2022 toiminnasta voidaan todeta, että vuodelle 2022 suunnitellut tehtävät ovat toteutettu hyväksytyin toiminta- ja taloussuunnitelman mukaisesti ja suunnitellusti.

Poikkeamia tulostavoitteisiin ei esiintynyt, vaikkakin toimintavuonna 2022 haasteena oli edelleen maaliskuussa 2020 Suomeen maailmalta levinnyt koronavirusepidemia, jonka haitalliset vaikutukset ulottuivat myös Keski-Pohjanmaan liiton toimintaan.

2.2 Toiminta ja tulostavoitteiden mukaisuus

Liiton avaintulosten mukaista toimintaa jatkettiin vuonna 2022 suunnitellusti ja suunnittelu toteutettiin itsenäisenä työskentelynä, tiimityönä sekä liiton laajan yhteistyöverkoston fyysisinä tapaamisina ja verkkotapahtumina. Muuttuneesta toimintaympäristöstä ja koronavirustilanteen haitallisista vaikutuksista huolimatta, aluekehittämis- ja aluesuunnittelutyö sekä edunvalvonta, vaikuttaminen ja muut tukitehtävät kyettiin toteuttamaan suunnitellusti eikä toimintavuonna vallinneella tilanteella ollut sellaisia haitallisia vaikutuksia liiton avaintehtävien toimeenpanoon, joiden vuoksi ko. avaintehtäviä ei olisi kyetty toteuttamaan.

Kaikki lakisääteliset tehtävät tulivat toimintavuoden 2022 aikana toteutetuksi.

Toimintavuonna 2022 rakennerahastotoiminta toteutettiin liiton parantamissuunnitelmaan mukaisesti, lainsäädäntöön perustuen ja hallintoviranomaisen antamia ohjeita noudattaen. Rakennerahastohenkilöstö osallistui toimintavuoden aikana aktiivisesti työ- ja elinkeinoministeriön järjestämään uuden ohjelmakauden 2021-2027 täydennyskoulutukseen. Päättävän ohjelmakauden 2014-2020 viimeisten rahoituserien sitominen kyettiin valmistelemaan toimintavuoden aikana henkilöstön vaihtuvuudesta huolimatta. Uuden ohjelmakauden 2021-2027 täysimääräistä aloitusta ja päätöksentekoa on hidastanut hallintoviranomaisen (TEM) vastuulla olevan EURA2021-tietojärjestelmän kehittämistyön viivästyminen eikä järjestelmää saatu loppuvuonna 2022 välittävien toimielinten käyttöön lupauksista huolimatta.

Toimintavuonna 2022 taloudellisia riskejä taikka lainsäädännön vastaisia tulkintoja ei Keski-Pohjanmaan liiton rakennerahastotoiminnassa ole todettu taikka liiton johdon tietoon saatettu. Samoin poikkeamia tai väärinkäytöksiä rahoittajan toiminnassa tai maksatuksessa ei toimintavuoden aikana havaittu. Toimintavuoden aikana tehtiin jatkotoimenpiteissä yksi yhteen hankkeeseen kohdistunut toimenpide, joka oli jo aikaisemmin saatettu hanketoimijan tietoon ja oli lähinnä raportointivirheeseen perustuva. Hanketoimija on korjannut havainnon eikä se siten johda muihin toimenpiteisiin.

Liiton välittävän toimielimen toimintaan oleellisesti kuuluva suunnitelma petosriskien torjunnasta on päivitetty tammikuussa 2020 ja saatettu hallintoviranomaisen (TEM) tietoon.

Rakennerahastotoimintaan liittyviä petosepäilyjä taikka riskitilanteita ei toimintavuoden 2022 aikana havaittu.

Toimintavuoden 2022 aikana saatettiin loppuun liiton hallinto- ja valvontajärjestelmän kuvauksen uudistaminen hallintoviranomaisen (TEM) antaman palautteen ja ohjeistuksen mukaisesti. Uudistettu HVJ-kuvaus parantaa liiton rakennerahastotoimintaa. Uudistettu HVJ-kuvaus otetaan käyttöön keväällä 2023 hallintoviranomaisen hyväksymisen jälkeen.

Toimintavuonna 2022 liiton hallinnon kehittämistyössä keskityttiin kehittämiskohteena olleiden M-Files asianhallintajärjestelmän ja tiedonohjaussuunnitelman uudistamiseen. Liiton sähköisen asianhallinnan ja arkistoinnin parantaminen käynnistettiin ostopalveluna yhteistyössä älykkäitä liiketoimintaratkaisuja tarjoavan Kosilan kanssa. Tavoitteena on liiton sähköisen arkistoinnin käyttöönotto kevään 2023 aikana, joka osaltaan pienentää asiakirjahallintoon ja tiedon eheyden ylläpitämiseen liittyviä riskejä.

Keski-Pohjanmaan liiton taloushallinnon järjestäminen ja vastuut sen osa-alueilla on kuvattu liiton säännöissä ja ohjeissa, joista keskeisimmät ovat hallintosääntö ja liiton hankintaohje. Toimintavuoden 2022 aikana liiton taloudenpidossa ei ole havaittu tietoista ohjeiden vastaista menettelyä, epäsäännöllisyyksiä tai virheitä. Laskujen hyväksymisen yhteydessä ei ollut havaintoja liiton varoihin kohdistuneista väärinkäytöksistä. Tämä johtuu pitkälti parantuneesta ohjeistuksesta, valvonnasta ja liiton toimintakulttuurista, jonka seurauksena aikaisemmin ilmenneet huolimattomuusvirheet ja epätarkkuudet ovat jääneet pois. Liitolle ei toimintavuonna aiheutunut taloushallinnon toiminnasta taloudellisia menetyksiä. Kirjanpitoa ja tilinpäätöksen sisältöä kehitettiin tilintarkastusyhteisön antaman palautteen osalta.

Toimintavuoden 2022 aikana Kokkolan kaupunki irtisanoi kaupungin ja Keski-Pohjanmaan liiton välillä voimassa olleen kirjanpitoa ja tilinpäätösvalmistelua koskevan sopimuksen päättymään 31.12.2022. Tämän seurauksena Keski-Pohjanmaan liitto käynnisti syksyllä 2022 nopeasti uuden palveluntuottajan hankinnan. Syksyn aikana tehtyjen neuvottelujen seurauksena päädyttiin liiton kirjanpito ja tilinpäätösvalmistelu hankkimaan Monetra Oulu Oy:lta, joka ottaa vastuun sovittujen palvelujen tuottamisesta 1.1.2023 lukien, toistaiseksi voimassa olevan ja sopimusosapuolten välille solmitun sopimuksen perusteella. Muutos Monetra Oulu Oy:n asiakkaaksi sujui ennen vuodenvaihdetta kitkatta, eikä muutos ole toistaiseksi aiheuttanut liiton taloudenpitoon riskejä tai virheellistä toimintaa. Tilannetta kuitenkin seurataan tiiviissä yhteistyössä palveluntuottajan kanssa.

Toimintavuoden 2022 aikana käynnistettiin KP-Cobra Invest Oy:n osakeyhtiölain (624/2006) mukainen purkaminen maakuntavaltuuston 23.5.2022 (4 §) tekemän päätöksen mukaisesti. Purkamisen toimenpiteet ovat suoritettu täysimääräisesti osakeyhtiölain 20. luvun vaatimusten mukaisesti ja yhtiökokouksen päätöksiä noudattaen. Tavoitteena on, että KP-Cobra Invest Oy on

yhtiönä purettu ja poistettu yhtiörekisteristä kevään 2023 aikana. Siten tämä merkittävä, yli kaksi vuosikymmentä liiton toimintaan vaikuttanut taloudellinen riski saadaan lopullisesti poistettua liiton toiminnasta ja yhtiö lakkautettua.

Liiton henkilöstörakenne on ollut toimintavuoden 2022 tammikuu-syyskuun aikana HTV:n mukainen. Keski-Pohjanmaan liiton johtamis- ja hallintojärjestelmän uudistamistyö jatkui koko toimintavuoden aikana suunnitellusti. Virkarakennetta uudistettiin 1.10.2022 lukien ja maakuntavaltuuston 28.11.2022 (17 §) tekemän päätöksen mukaisesti perustamalla Keski-Pohjanmaan liittoon neljä (4) uutta tehtävää 1.1.2023 lukien. Uusien tehtävien mukaiset rekrytoinnit toteutettiin loppuvuonna ja niitä jatketaan vuoden 2023 kevään aikana. Odotusarvona on, että uudistettu KPL:n JOHA tulee parantamaan liiton tehtävien hoitoa ja vähentämään työkuormitusta.

Toimintavuoden aikana tapahtui henkilöstön siirtymisiä uusiin tehtäviin ja työuralla edistymistä, jonka seurauksena uusilta rekrytoinneilta ja sijaisuusjärjestelyiltä ei voitu välttyä. Vaikka henkilöstön siirtymiset uusiin tehtäviin perustuvat yksilöiden henkilökohtaisiin ratkaisuihin, aiheuttaa rotaatio liitossa työtä rekrytointiprosessin toteuttamisessa ja sijaisuustehtävien hoidon seurauksena. Toimintavuoden 2022 aikana liiton henkilöstöasioiden ja tehtävien hoitoa kehitettiin sijaisuusjärjestelmää parantamalla, perehdyttämisohjelmia vakioimalla ja rekrytointiprosessia nopeuttamalla. Yhtenä havaintona ja toimintavuoden 2022 rekrytoinneista oli se, että laajasti yhteiskunnassa ja myös maakunnan haasteena olevan osaavan työvoiman saatavuuden haasteet ja palkkakilpailu näkyi rekrytoinnissa ja asetettujen tehtävävaatimusten mukaista henkilöstöä ei aina ollut saatavilla.

Syksyllä 2022 käynnistettiin yhdessä henkilöstön kanssa liiton veto- ja pitovoiman edistämisen suunnittelu ja tarvittavat toimenpiteet ovat yhteisesti tunnistettu. Nopeimmin toteuttavien toimenpiteiden valmistelu ja toimeenpano on meneillään ja jatkosuunnittelua jatketaan KVTES:n ja lainsäädännön asettamien vaatimusten mukaisesti.

Toimintavuonna 2022 riskienhallinta ja ennaltaehkäisy perustui vuonna 2020 maakuntahallituksen hyväksymään ja uudistettuun liiton riskienhallintasuunnitelmaan. Syksyllä 2022 käynnistettiin riskienhallintasuunnitelman päivitystyö, tavoitteena päivittää vuonna 2020 käyttöön otettu riskienhallintasuunnitelma kevään 2023 aikana.

Toimintavuonna 2022 toimintasuunnitelman mukaisten tapahtumien, kokousten ja työryhmätyöskentelyn järjestelyissä jatkettiin terveysturvallisuutta korostavaa toimintamallia järjestämällä kokoukset pääosin verkkoympäristössä. Maakuntahallituksen ja -valtuuston kokoukset järjestettiin lähikokouksina. Liiton laajakaistaverkon suorituskykyä kasvatettiin mahdollistamaan useat samanaikaiset verkkokokoukset laajakaistaverkon kapasiteettia lisäämällä. Toimintavuoden aikana väestössä levinnyt koronavirussairastelu näkyi liiton toiminnassa myös henkilöstön kasvaneina sairaspöissaoloina. Sairastumisriskin

kasvu oli tiedostettu jo aikaisemmin ja siihen vastattiin ennakoinnilla, tiedottamisella ja aikaisemmin sovitulla sijaisuusjärjestelyillä.

Toimintavuonna 2022 tehdyt työsuojelutoimenpiteet ja koronavirustilanteen haitallisten vaikutusten ennaltaehkäisevät toimenpiteet ovat perustuneet maakuntahallituksen vuonna 2020 hyväksymään liiton työsuojelun toimintaohjelmaan (17.2.2020, 11 §) sekä valtioneuvoston koronavirustilanteen seurauksena antamiin päätöksiin, joilla on vastattu liitoon toimintaan kohdistuviin työsuojeluriskeihin ja ylläpidetty liiton henkilöstön työkykyisyyttä kaikissa tilanteissa ja koronavirustilanteesta huolimatta.

Kokonaisuutena voidaan todeta, että koronavirustilanteesta aiheutuneet muutokset eivät ole kasvattaneet liiton toimintaan kohdistuvaa taloudellista riskiä, heikentäneet liiton talouden ja toiminnan laillisuutta tai tuloksellisuutta taikka heikentäneet varojen ja omaisuuden turvaamista.

3 Seurantatoimenpiteet

Hyvän hallinnon takeet turvataan perustuslain 21 §:n 2 mukaan lailla. Näihin takeisiin voidaan lukea kuuluvaksi kaikki menettelylliset perusoikeudet. Keskeisimmät niistä ovat julkisuusperiaate, osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksien turvaaminen, perusoikeuksien turvaamisvelvoite sekä virkavastuu, joiden perusteet on määritelty erikseen perustuslaissa. Näiden periaatteiden toimeenpanoa jatketaan Keski-Pohjanmaan liiton toiminnassa ja hallinnossa edelleen.

Nykyisiä liiton henkilöstörakenteen ja tehtävien hoidon järjestelyjä tulee jatkaa erityisesti niiden tehtävien osalta, jotka ovat HTV:ssä merkitty ½ HTV:n mukaisiksi.

Keski-Pohjanmaan liiton hallinnon kehittämiskohteeksi vuonna 2019 valittuja julkisen vallan käyttöön liittyvien hallinnon kehittämisen kehittämiskohteiden toteuttamista on jatkettu myös vuonna 2022. Näitä ovat:

- Laadukkaan liiton lakisäätteisten ja hallinnollisten asioiden valmistelun toteuttaminen.
- Henkilöstön virka- ja työehtojen mukaisen toiminnan yhdenmukaistaminen sekä virka- ja työehtosopimusten täysimääräinen noudattaminen.
- Sähköisen työajanseurannan toteuttaminen ottaen huomioon erityisesti etätöskentelyn periaatteet ja vaikutukset. Saldokertymien purkaminen 2 – 4 viikossa kertymän syntymästä.
- Asianmukaisen työaikasunnittelun puuttuminen liiton toiminnassa on edelleen puute. Työsuunnittelun tarve tulee esille erityisesti poikkeavien työaikajärjestelyjen tilanteessa ja osatyöaikaa tekevien osalta.
- Henkilöstön työyhteisötaitojen parantaminen. Kunkin työntekijän osalta asiaa on käsitelty tammikuussa 2022 toteutettujen kehittämiskeskustelujen yhteydessä sekä puolivuotisarviointin yhteydessä kesäkuussa 2022.

Asiasta on järjestetty työpsykologin pitämä luento 10.12.2021.

- Asiakirjojen rekisteröinti ja kirjaaminen liiton asiantuntijajärjestelmään M-Filesiin parantaminen ja kehittäminen lainsäädännön vaatimusten mukaisesti. Työ etenee edellä raportoidun mukaisesti.
- Arkistoinnin kehittäminen, tavoitteena arkistolain mukaisen arkistointijärjestelmän kehittämisen jatkaminen toimintavuoden 2023 aikana.
- Sisäisen ja ulkoisen tiedonkulun ja tiedottamisen kehittäminen tunnistettujen tarpeiden perusteella.

Työajan ja työkuormituksen tasapainon löytämisessä on edelleen tapahtunut kehitystä. Toisaalta uudet tehtävät ja sijaisuudet kuormittavat aina henkilöstöä. Työkuormituksen seuranta tulee jatkaa ja tarvittaessa tarkentaa henkilöstön työtehtäviä kuormittumisen vähentämiseksi. Myös henkilöstön työn suorittamista koskevaa esimiesohjausta tulee jatkaa, jotta yksittäisten työtehtävien hoitaminen saadaan paremmin palvelemaan liiton toimintatavoitteita.

4 Yhteenveto

Keski-Pohjanmaan liiton toiminta on sisäisen valvonnan näkökulmasta toteutunut vuoden 2022 aikana pääosin suunnitellusti ja toimintaa kehittäen. Kehittämistoimenpiteet ovat kohdistuneet sekä liiton avaintulosten suunnittelun ja toteuttamisen parantamiseen, että hyvän hallinnon edistämiseen liiton toiminnassa.

Sisäisessä valvonnassa ei toimintavuoden 2022 aikana havaittu poikkeamia, epäsäännöllisyyksiä tai virheitä. Liiton toiminta on perustunut voimassa oleviin lainsäädöksiin, hallintosäätöön ja ohjeasiakirjoihin.

Huolimatta koronavirustilanteen haitallisista vaikutuksista liiton toimintaan, Keski-Pohjanmaan liitto on kyennyt toteuttamaan liiton perussopimuksen ja vuoden 2022 talous- ja toimintasuunnitelman mukaiset tehtävät hyvin ja tehtyjen linjausten mukaisesti. Lakisäätöisten tehtävien toteuttamisesta ei ole tingitty. Liiton taloudenpito on toteutunut hyvin eikä poikkeamia havaittu.

Kokkolassa .1.2023

Jyrki Kaiponen
Maakuntajohtaja

Jakelu

Maakuntahallitus

Tiedoksi

Tarkastuslautakunta